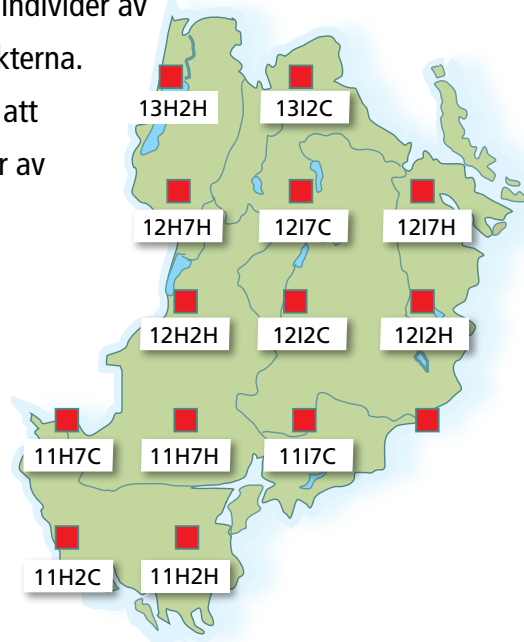


# Standardrutter i Uppsala län 2008

**R**edan på 1970-talet startade Lunds universitet (Ekologiska institutionen) standardiserade häckfågelinventeringar i Sverige. Inledningsvis var det två inventeringsmetoder som var aktuella; revirkartering och punktrutter. Båda byggde på att inventerarna, som alla arbetade ideellt, själva avgränsade det område som skulle inventeras (revirkartering) alternativt planlade den rutt längs vilken läget för 20 punkter bestämdes (punktrutt). Revirkarteringen innebar att det avgränsade området inventerades vid ett flertal tillfällen under häckningssäsongen och att antalet häckande par av respektive art bedömdes utifrån det samlade resultatet. Punktrutter innebär att inventeraren registrerar samtliga hörda och sedda individer av varje art under exakt fem minuter på de tjugo punkterna. Avgörande för båda dessa inventeringsmetoder är att samma yta, eller rutt, inventeras under minst två år av samma person.



Uppsala län innehåller 14 standardrutter och av dessa inventerades 13 i sin helhet 2008.

SOTHÖNA är en av de 117 registrerade arterna 2008.

FOTO: ROINE KARLSSON

Inför häckningssäsongen 1996 hade Ekologiska institutionen utarbetat en ny metod som har benämningen ”Standardrutter” (ersatte revirkarteringen). Varje rutt består av en fyrkant med en sidlängd av två kilometer. I varje hörn av en sådan fyrkant finns en inventeringspunkt och ytterligare en finns mitt på var och en av de fyra sidorna, d.v.s. totalt åtta punkter. Alla fåglar som hörs och ses på varje punkt under exakt fem minuter skall registreras till art och antal. Därtill skall man längs varje linje mellan respektive punkter, d.v.s. totalt åtta, registrera varje hörd och sedd fågel.

Dessa standardrutter är fördelade över hela landet enligt ett givet mönster och sträckningen kan således inte påverkas av inventeraren. Varje topografiskt kartblad (25x25 km<sup>2</sup>) har en rutt och läget för den är detsamma på varje blad. Eftersom rutterna finns fördelade över hela landet sker inventeringen i alla biotoper utifrån den frekvens de förekommer.

Även standardrutterna bygger på ideellt arbete, d.v.s. att det finns intresserade som är beredda att göra en insats för vårt kunnande om hur landets häckande fågelarter varierar i antal under tiden. Inledningsvis var det relativt många som ställde upp på detta, men med tiden stod det klart att det var många rutter som sällan, eller aldrig, blev inventerade. Särskilt svårt var det i Norrlands inland där tillgången på fågelkunniga är begränsad. Även i den södra delen av landet varierade frekvensen inventerade rutter och det fanns brister också här.

Trots de svårigheter som givetvis finns med att inventera fåglar är dessa ändå förhållandevis lätta att inventera jämfört med mycket annat i naturen. Därtill finns det jämförelsevis många kunniga att tillgå. Den uppföljning av svensk häckfågelfauna som görs i regi av Lunds universitet ingår numera i den svenska miljöövervakningen. Eftersom det är länsstyrelserna som har till uppgift att följa upp vad som händer i naturen på regional nivå har dessa insett betydelsen av standardrutterna. Dessa kan bidra till denna övervakning på regional nivå, men då är det viktigt att samtliga rutter inom t.ex. ett län

blir inventerade. Ganska snart inledde några länsstyrelser ett samarbete med respektive regional fågelförening. Detta samarbete innebär att fågelföreningen tog på sig att se till att standardrutterna blev inventerade mot att ekonomisk ersättning utgick till inventerarna, men också till föreningarna.

Inför häckningssäsongen 2007 påbörjades ett sådant samarbete även i Uppsala län. UOF tog på sig att försöka se till att alla standardrutter i länet blev inventerade mot att ekonomisk ersättning skulle utgå till föreningen och inventerarna. Under det inledande året lyckades UOF inte fullt ut med att klara samtliga rutter. Av de fjorton som finns i länet blev dock tolv inventerade. Erfarenheter och en del resultat från det första året har tidigare publicerats i *Fåglar i Uppland* (Douhan 2008).

### **Inventeringen 2008**

Samarbetet mellan länsstyrelsen i Uppsala län och UOF fortsatte som planerat även 2008. Det innebär att föreningen tog på sig att se till att standardrutterna i länet blev inventerade på samma sätt som 2007. Peter Schmidt var den i föreningen som hade till uppgift att binda upp inventerare till rutterna och detta lyckades så till vida att alla 14 rutter blev bokade. Särskilt glädjande är att samtliga rutter i slutändan också blev inventerade.

### **Fakta om länets standardrutter**

Uppsala län innehåller 14 standardrutter och av dessa inventerades 13 i sin helhet, d.v.s. samtliga punkter (13x8=104) och delsträckor (13x8=104). En rutt (13H2H) är till övervägande delen belägen i Dalälven och här inventerades de två punkter och likaledes två delsträckor som är möjliga att inventera. Det innebär att samtliga 106 punkter respektive delsträckor inventerades 2008.

### **Resultat**

Vid årets inventering registrerades totalt 117 arter (se Appendix 1). Den rutt som hade flest, 77, var även detta år 11H2H (81 arter 2007) vilket var väntat då den innehåller många olika biotoper. Likaså hade 12I7H

många arter, 67, medan 11H7C och 12H7H hade vardera 62. Minst antal arter, 32, hade 13H2H, men även 13I2C hade få, bara 33. Resterande åtta rutter låg alla inom intervallet 35–58 arter. Att antalet arter varierar så pass mycket mellan olika rutter är naturligt och beror på flera orsaker. Mest avgörande är givetvis var rutton är belägen. En rutt som till övervägande delen består av skog innehåller givetvis betydligt färre arter än en som täcker in flera naturtyper. Därtill spelar naturligtvis även faktorer som t.ex. dag för inventeringen (tidigt eller sent), vädret samt inventerarens erfarenhet och kunnande in.

Vid fjolårets insats registrerades 110 arter (i Douhan 2008 redovisades 109 arter, men här fanns inte resultaten för 13H2H med), d.v.s. åtta färre än innevarande år. Givetvis måste man räkna med att antalet varierar mellan åren, men att det blev fler 2008 beror delvis på att samtliga rutter nu blev inventerade. Även om antalet arter var åtta fler 2008, var det 14 av årets arter som inte noterades föregående år. Dessa var kricka, rördrom, havsörn, stenfalk, kornknarr, dvärgmå, slaguggla, hornuggla, svart rödstjärt, flodsångare, kärrensångare, mindre flugsnappare samt nötkråka. Alla är mer eller mindre ovanliga, eller av andra skäl svåra att se, och registrerades därför med bara något enstaka, eller några få, individer vardera. Av de arter som registrerades 2008 var det bara en, stenfalk, som inte tillhör länets regelbundna häckfåglar.

Av de 110 arter som iaktogs 2007 var det sex som inte registrerades vid årets inventering; sparvhök, tornfalk, raphöna, gluttsnäppa, drillsnäppa och mindre hackspett. Gluttsnäppa tillhör inte Upplands häckfågelfauna och den individ som iaktogs var säkerligen en försenad flyttande fågel. Övriga fem tillhör de årliga häckfågelnarna, men ingen av dem är mer allmänt förekommande. Sparvhök är den vanligaste av dem, men ändå inte lätt att se under häckningstid. Tornfalk, raphöna, drillsnäppa och mindre hackspett är alla mer eller mindre fåtaliga och/eller bundna till en viss miljö vilket gör att det inte är givet att finna dem under en inventering som följer en given rutt.

Under de två år som standardrutterna i Uppsala län har inventerats i samarbete mellan länsstyrelsen och UOF har totalt 123 arter registrerats på åtminstone någon punkt eller linje. Av dessa är det bara två (gluttsnäppa 2007 samt dvärgmå 2008) som inte tillhör de arter som Rrk Uppland bedömer som regelbundna häckfåglar i landskapet (176).

Även om årets inventering innebar att ytterligare tolv av de arter som årligen häckar i Uppland kan läggas till de 110 som iaktogs 2007, är det fortfarande relativt många (55) som ännu ej har registrerats (se Tabell 2). Flertalet av dessa har inte observerats därför att de, av olika anledningar, är svåra att få med på standardrutterna. Det är i första hand arter som häckar i biotoper som inte täcks upp av dessa (t.ex. skärgård, kust och sjöar), arter som är nattaktiva eller som generellt är ovanliga och/eller förekommer i andra biotoper som inte är särskilt vanliga.

**Tabell 2.** Arter tillhörande kategorin regelbundna (= årligen) häckfåglar i Uppland som inte har registrerats på standardrutterna i Uppsala län 2007–08.

---

**Storlom, smådopping, gråhakedopping, svart-hakedopping, knölsvan, vitkindad gås, gravand, bläsand, snatterand, stjärtand, årtä, skedand, brunand, vigg, ejder, svärta, småskrake, stor-skrake, ängshök, kungsörn, vattenrall, små-fläckig sumphöna, rörhöna, strandskata, mindre och större strandpipare, rödbena, roskarl, kust-labb, silltrut, havstrut, skräntärna, silvertärna, svarttärna, sillgrissla, tordmule, tobisgrissla, turkduva, berguv, sparvuggla, kattuggla, pärluggla, nattskärna, kungsfiskare, gråspett, tretåig hackspett, backsvala, skärpiplärka, försärla, strömstare, höksångare, skägges, råka, rosenfink och ortolansparv.**

---

Att de arter som redovisas i Tabell 2 ej har registrerats under de två första åren är i flertalet fall, av ovan nämnda skäl, inte särskilt märkligt. Några av dem kan dock tyckas vara så pass vanliga, i flera fall även förhållandevis lätta att uppmärksamma, att de ändå borde ha blivit registrerade på åtminstone någon

linje. Hit hör i första hand storlom, knölsvan, backsvala och råka, men ingen av dem är särskilt väl spridd i länet. Slumpen spelar givetvis också in. Att vare sig rosenfink eller ortolansparv ännu inte har registrerats är mer oroväckande och stärker tyvärr slutsatsen att beståndsutvecklingen för båda är klart negativ i Uppland.

### Trender hos vanliga häckfågelarter

Det är givetvis inte möjligt att redan efter två år presentera några trender kring populationsutvecklingen för olika arter i länet (om det över huvud taget någonsin är möjligt, antalet rutter är få). Kanske kan vi efter några år se vissa tendenser för åtminstone de vanligaste arterna. Om vi ändå försöker oss på att jämföra resultaten från de två första åren kan vi finna en del som kanske kan vara av intresse.

I stort sett alla häckfågelinventeringar i landet visar att bofink och lövsångare är de två i särklass vanligaste arterna och resultaten från standardrutterna i Uppsala län 2007–08 bekräftar att så är fallet även här. Bofinken var talrikast båda åren, men avståndet till lövsångaren var måttligt 2007 och än mindre, närmast försumbart, innevarande år (se Tabell 3).

Medan bofink och lövsångare inom överskådlig tid kommer att vara ohotade som de två talrikaste arterna i länet är det inte alls lika säkert att stare, den tredje talrikaste arten både 2007 och 2008, kommer att behålla sin placering även kommande år. Staren häckar tidigt och redan i början av juni kan flockar bestående av flera familjer samlas i främst jordbruksbygden, d.v.s. vid den tidpunkt då standardrutterna inventeras. Det kan räcka

**Tabell 3.** Fakta om de 20 talrikaste fågelarterna på standardrutterna i Uppsala län 2008 (siffror inom parentes anger placering 2007).

	Antal individer på linjer 2008	Linjer med förekomst (i %)	Antal individer på linjer 2007	Index 2008 (100 år 2007)	Antal individer på punkter 2008	Punkter med förekomst (i %)
1. Bofink (1)	610	96,2	596	87	178	85,8
2. Lövsångare (2)	584	96,2	503	99	175	83,0
3. Stare (3)	296	18,9	238	106	59	7,5
4. Talgoxe (6)	210	62,3	189	94	51	29,2
5. Rödhake (7)	209	67,0	172	103	45	31,1
6. Trädpiplärka (5)	157	68,9	201	66	51	37,7
7. Ringduva (4)	152	62,3	208	62	64	37,7
8. Koltrast (8)	152	61,3	158	82	54	35,8
9. Taltrast (10)	145	59,4	124	99	43	31,1
10. Gulsparv (11)	132	57,5	118	95	38	31,1
11. Svarthätta (13)	116	59,4	106	93	28	25,5
12. Sånglärka (9)	99	26,4	137	61	69	22,6
13. Trädgårdssångare (17)	88	45,3	96	78	29	23,6
14. Rödvingetrast (24)	85	36,8	53	136	26	15,1
15. Gärdsmyg (24)	73	41,5	53	117	17	11,3
16. Kungsfågel (15)	73	39,6	102	61	13	12,3
17. Mindre korsnäbb (13)	68	14,2	106	54	1	0,9
18. Kaja (12)	67	18,9	117	49	60	9,4
19. Tornseglare (16)	61	17,0	99	52	50	10,4
20. Större hackspett (30)	60	35,0	47	108	14	9,4

med att några flockar kommer med på rutterna för att arten skall hamna högt upp bland de mest talrika arterna. Så blev det både 2007 och 2008 (se Tabell 3). Trots att ett flertal andra arter iaktogs på betydligt fler punkter och linjer hamnade de på ett lägre totalantal registrerade individer. Efter en sen vår kanske staren inte har hunnit få ut sina ungar i början av juni och då kommer andra arter sannolikt att registreras i högre antal. Andra exempel på relativt vanliga arter som gärna uppträder i flock och där slumpen har stor betydelse för hur många som registreras är kaja och kråka, men även måsfåglar.

Flertalet av de arter som tillhörde de tjugo talrikaste 2008 fanns med bland dessa även föregående år. Det är i de flesta fall, särskilt bland de allra talrikaste, bara smärre omkastningar i placering mellan dem. Det är först mot slutet i Tabell 3 som det har skett större svängningar, men det beror delvis på slumpen då det totala antalet individer för var och en av dem är relativt litet. I några fall rör det sig dock, med stor sannolikhet, om verkliga beståndsförändringar (t.ex. för gärdsmyg). Även för arter som är beroende av en viss specifik föda (t.ex. grönsiska, större hackspett och mindre korsnäbb) och som av den an-

ledningen varierar mer eller mindre kraftigt i antal mellan åren, kan placeringen variera stort. Som vi ser av index i Tabell 3 innebär ett värde över 90 för 2008 genomgående, bortsett för just stare, att dessa arter har flyttats upp, lövsångare fortsatt på andra plats, jämfört med 2007 medan ett lågt värde i de flesta fall istället innebär en sämre placering.

#### Var 2008 ett sämre fågelår än 2007?

Varje standardrutt består således av åtta punkter och åtta linjer. Samma fågel får räknas både på en punkt och på en linje, men bara på en punkt respektive linje. Det innebär att det totala antalet fåglar som har observerats under en rutt är lägre än det antal som har registrerats. För att undvika detta kan vi välja att istället jämföra resultaten från punkterna eller linjerna. Eftersom antalet registrerade individer, och arter, är betydligt fler på linjerna (se Appendix 1) väljer vi här att endast jämföra resultatet från dessa.

Om vi inledningsvis jämför det totala antalet individer av respektive art som sågs på linjerna dessa två år finner vi att antalet, trots fler inventerade rutter, var lägre 2008 än 2007. Tar vi hänsyn till skillnaden i antalet inventerade linjer finner vi att antalet

**Tabell 4.** Arter som registrerades på fler än hälften av samtliga linjer 2008.

	Antal individer på linjer 2008	Antal individer / linje 2008	Linjer med förekomst 2008 (i %)	Antal individer på linjer 2007	Antal individer / linje 2007	Linjer med förekomst 2007 (i %)	Index 2008 (100 år 2007)
Bofink	610	5,75	96,2	596	6,69	95,5	87
Lövsångare	584	5,51	96,2	503	5,61	92,0	99
Talgoxe	210	1,98	62,3	189	2,10	70,5	94
Rödhake	209	1,97	67,0	172	1,92	68,2	103
Trädpiplärka	157	1,48	68,9	201	2,26	65,9	66
Ringduva	152	1,43	62,3	208	2,33	81,2	62
Koltrast	152	1,43	61,3	158	1,75	72,7	82
Taltrast	145	1,37	59,4	124	1,40	69,3	99
Gulspurv	132	1,25	57,5	118	1,34	59,1	95
Svarthätta	116	1,09	59,4	106	1,20	60,2	93
Summa	2467			2375			
Genomsnitt		2,33			2,64		88

registrerade individer/linje, totalt sett, var 21 procent lägre 2008 (d.v.s. index 79 för 2008 om index för 2007 sätts till 100).

Denna förhållandevis stora skillnad indikerar således att det fanns färre fåglar häcknings-säsongen 2008, men det går naturligtvis inte att utesluta att även andra faktorer inverkat (antalet rutter, vädret etc.). Antalet inventerade rutter är få och slumpen har därmed stor inverkan, särskilt för de mindre vanliga arterna. En annan faktor som helt klart har stor betydelse är vädret under den aktuella inventeringsperioden och det var också så att vädret var sämre 2008 jämfört med 2007. Innevarande år kännetecknas av ostadigt väder och ofta ganska friska vindar. Det var svårt att hitta en lämplig dag och det påverkar givetvis resultatet negativt.

Även om det finns flera felkällor kan det vara intressant att jämföra resultaten för de två åren. Om vi t.ex. antar, rätt eller fel, att vanliga arter generellt klarar sig bättre under sämre förhållanden kan man kanske anta att index för dessa är högre än för andra arter. Ett sätt att kontrollera detta är att jämföra resultaten för olika arter beroende på hur många linjer de registrerades på. Jag har därför delat in arterna i fyra kategorier; arter som registrerats på >50

% av samtliga linjer, >25–50%, >10–25% samt resterande arter.

I Tabell 4 redovisas fakta om de tio arter som noterades på fler än hälften av 2008 års linjer. Dessa utgjorde 53 procent av det totala antalet registrerade individer detta år jämfört med 47 procent föregående år. Det sammanlagda indexet för dessa arter var 88 innevarande år, d.v.s. högre än 79 som var värdet för samtliga arter.

Detta stämmer med antagandet att vanliga arter kanske klarar sig bättre än andra under sämre förhållanden. Om vi i nästa steg jämför arter som inte var fullt lika vanliga, men som ändå registrerades på minst 25 procent av samtliga linjer, är de nio till antalet (se Tabell 5). I linje med det som ovan föreslagits blir index för dessa nio arter mycket riktigt lägre (80) än för de allra talrikaste och således likvärdigt med värdet för samtliga arter (79).

Om vi på samma sätt räknar fram index för de 24 arter som registrerades på fler än tio, men som mest 25, procent av alla linjer finner vi också att värdet för dessa är än lägre, 70 (se Tabell 6). Index för resterande arter (majoriteten), d.v.s. de som registrerades på som mest fem procent av linjerna 2008, blev än lägre och stannade på blygsamma 59.

**Tabell 5.** Arter som registrerades på mer än 25 procent, men som mest hälften, av samtliga linjer 2008.

	Antal individer på linjer 2008	Antal individer / linje 2008	Linjer med förekomst 2008 (i %)	Anta individer på linjer 2007	Antal individer / linje 2007	Linjer med förekomst 2007 (i %)	Index 2008 (100 år 2007)
Sånglärka	99	0,93	26,4	137	1,56	33,0	61
Trädgårdssångare	88	0,83	45,3	96	1,05	55,7	78
Rödvingetrast	85	0,80	36,8	53	0,60	38,6	136
Gärdsmyg	73	0,69	41,5	53	0,59	31,2	117
Kungsfågel	73	0,69	39,6	102	1,15	51,1	61
Större hackspett	60	0,57	35,0	47	0,53	38,6	108
Grönfink	57	0,54	34,0	72	0,82	34,1	67
Törnsångare	42	0,40	27,4	36	0,41	25,0	99
Blåmes	34	0,32	26,4	51	0,57	31,2	57
Summa	611			647			
Genomsnitt		0,61			0,72		80

Denna jämförelse stöder således teorin att vanliga arter kanske klarar sig bättre under sämre förhållanden. Om det verkligen förhåller sig så vet vi inte, men det förefaller rimligt. De talrikaste arterna är ofta generalister som klarar sig hyfsat även om de yttre förhållandena inte är så bra medan specialister, i ett eller flera avseenden, klarar sig sämre.

Om vi även ser till indexintervallets bredd för respektive grupp finner vi att den varierar högst avsevärt. För de vanligaste arterna är den förhållandevis snäv (62–103), men sedan ökar bredden då grupperna innehåller allt mer

ovanliga arter (56–133, 36–187 respektive 8–581). Även detta är naturligtvis fullt rimligt då slumpen har större betydelse för en ovanlig än för en vanlig art.

### Andra intressanta och, mer eller mindre, oväntade observationer vid årets inventering

Även om det bara finns 14 standardrutten i Uppsala län innebär det ändå att totalt 106 kilometer har inventerats. Eftersom rutternas sträckning därtill är given kommer även biotoper som sällan besöks av fågelintresserade att bli inventerade. Av detta följer att

**Tabell 6.** Arter som registrerades på mer än 10 procent, men som mest 25 procent, av samtliga linjer 2008.

	Antal individer på linjer 2008	Antal individer / linje 2008	Linjer med förekomst 2008 (i %)	Antal individer på linjer 2007	Antal individer / linje 2007	Linjer med förekomst 2007 (i %)	Index 2008 (100 år 2007)
Ormvråk	14	0,13	11,3	13	0,14	11,4	91
Tofsvipa	31	0,29	10,4	58	0,64	12,5	45
Skogssnäppa	22	0,21	16,0	35	0,39	30,7	53
Gök	19	0,18	14,2	29	0,32	26,1	56
Tornseglare	61	0,58	17,0	99	1,10	25,0	52
Gröngöling	17	0,16	16,0	12	0,13	12,5	120
Ladusvala	28	0,26	13,2	59	0,66	17,0	40
Sädesärla	47	0,44	20,8	52	0,58	31,2	77
Järnsparv	31	0,29	18,9	27	0,30	23,9	97
Buskskvätta	26	0,25	15,1	29	0,32	18,2	76
Björktrast	42	0,40	13,2	41	0,46	21,6	87
Dubbeltrast	44	0,42	20,8	20	0,22	15,9	187
Ärtsångare	19	0,18	17,0	20	0,22	18,2	81
Grönsångare	20	0,19	13,2	32	0,36	26,1	53
Grå flugsnappare	21	0,20	15,1	38	0,42	21,6	47
Svartvit flugsnappare	35	0,33	24,5	57	0,63	40,1	52
Tofsmes	16	0,15	13,2	38	0,42	21,6	36
Svartmes	23	0,22	17,9	19	0,21	17,0	103
Skata	31	0,29	12,3	21	0,23	12,5	125
Kaja	67	0,63	18,9	117	1,30	18,2	49
Kråka	33	0,31	21,7	48	0,53	29,5	58
Stare	296	2,79	18,9	238	2,64	27,3	106
Grönsiska	36	0,34	23,6	58	0,64	28,4	53
Mindre korsnäbb	68	0,64	14,2	106	1,18	21,6	54
Summa	1047			1266			
Genomsnitt		0,41			0,59		70

också mindre vanliga arter, och intressanta företeelser, som annars sällan rapporteras blir uppmärksammade. Ett exempel på detta från 2008 års inventering är den häckning av svart rödstjärt som Ulrik Lötberg stötte på längs en linje väster om Tierps kyrka. Vi vet att arten häckar fåtaligt i Uppland och att den i första hand förekommer i anslutning till industriområden, hamnar och andra anläggningar där det ofta finns stora ytor ruderatmark. Vi känner således till ett flertal lokaler där arten har häckat ett eller flera år och att det, med relativt goda odds, går att återfinna den även efterföljande år. Det händer dock att svart rödstjärt häckar på mer udda lokaler, t.ex. större gårdar, där det är liten chans att häckningen upptäcks.

Ett annat exempel är den sannolika häckning av mindre flugsnappare som Jan Wärnbäck hade på en linje nordväst Huddunge. Arten häckar i och för sig årligen i Uppland, men är sparsamt förekommande och finns då företrädesvis i sumpiga blandskogar som sällan besöks under häckningstid. Andra exempel på udda observationer var den dvärgmåssom Martin Tjernberg hade på en punkt vid Sisshammarsviken och den trastsångare han hörde på linjen innan. Mikael Malmaeus hade en sjungande flodsångare väster om Uppsala och Peter Schmidt stötte (!) en kornknarr på Florarna. Mest anmärkningsvärd var dock den stenfalk som Olle Sjöberg hade nordost om Vattholma. Arten har tidigare, in på 1900-talet, häckat årligen i landskapet, men den senast kända häckningen är från 1975 (Vissjön).

Dessa arter är mer eller mindre ovanliga i rapportområdet och att de blev registrerade berodde mest på tillfälligheter. I detta sammanhang, d.v.s. slumpens betydelse, kan vardera en individ av slaguggla och hornuggla också nämnas. Dessa arter noteras vanligtvis bara när man hör dem spela under våren eller därför att ungar hörs under försommaren, men här råkade Ulrik Lötberg respektive Emil Andersson stöta dem längs respektive standarddrutt.

## Inför 2009

UOF och länsstyrelsen i Uppsala län kommer att fortsätta med detta samarbete även 2009. Samarbetet utökades 2008 till att omfatta även ett antal punktrutter som inventerades vid tre tillfällen under perioden mars–juni. Dessa punktrutter inventerades under den mörka delen av dygnet och syftet med dem är att få fakta om arter som normalt inte registreras på standardrutterna. Det är i första hand ugglor, men också andra nattaktiva arter som t.ex. rördrom, enkelbeckasin, nattskärra samt flera arter "nattsångare" (gräshoppssångare, kärrensångare m.fl.).

Även om vi lyckades binda upp inventerare till samtliga standard- och punktrutter föregående år behöver vi utöka vår kader av inventerare. Detta för att minska arbetsbördan för en del, men också för att ha ersättare om en, eller flera, inventerare av olika skäl inte kan inventera den rutt han/hon har tagit på sig. Anmäl dig därför gärna som intresserad att inventera en rutt, men vi ser helst att du då är beredd att inventera den under fler än ett år. Hör av dig till Peter Schmidt!

### Bill Douhan

Rönby  
741 94 Knivsta  
bill.douhan@lm.se

**Appendix 1.** Fakta om de arter som registrerades på standardrutterna i Uppsala län 2008 och 2007 (Artnamn med fet text = art som registrerades 2008; artnamn med fet och röd text = art som registrerades 2008 men inte 2007 samt artnamn med normal text = art som registrerades 2007 men inte 2008).

- 
- A = Totala antalet individer på punkter 2008.
  - B = Antalet individer/inventerad punkt 2008.
  - C = Antalet punkter med förekomst 2008.
  - D = Andelen punkter (i %) med förekomst 2008.
  - E = Totala antalet individer på linjer 2008 (106 inventerade linjer).
  - F = Antalet individer/inventerad linje 2008.
  - G = Antalet linjer med förekomst 2008.
  - H = Andelen linjer (i %) med förekomst 2008.
  - I = Totala antalet individer på linjer 2007 (90 inventerade linjer).
  - K = Index för 2008 (E/106 x I/90).
-



Art	A	B	C	D	E	F	G	H	I	K
<b>Sångsvan</b>	3	0,03	2	1,9	6	0,06	3	2,8	6	85
<b>Grågås</b>	-	-	-	-	17	0,16	2	1,9	10	144
<b>Kanadagås</b>	-	-	-	-	2	0,02	1	0,9	7	24
<b>Kricka</b>	-	-	-	-	2	0,02	1	0,9	-	-
<b>Gräsand</b>	3	0,03	2	1,9	13	0,13	5	4,7	25	44
<b>Knipa</b>	1	0,01	1	0,9	15	0,14	6	5,7	13	98
<b>Järpe</b>	-	-	-	-	1	0,01	1	0,9	3	28
<b>Orre</b>	3	0,03	2	1,9	8	0,08	7	6,6	20	34
<b>Tjäder</b>	-	-	-	-	1	0,01	1	0,9	2	42
<b>Vaktel</b>	-	-	-	-	1	0,01	1	0,9	1	85
<b>Fasan</b>	3	0,03	3	2,8	4	0,04	4	3,8	8	42
<b>Skäggdopping</b>	-	-	-	-	7	0,07	1	0,9	10	59
<b>Storskarv</b>	1	0,01	1	0,9	3	0,03	2	1,9	1	255
<b>Rördrom</b>	1	0,01	1	0,9	1	0,01	1	0,9	-	-
<b>Gråhäger</b>	2	0,02	1	0,9	6	0,06	3	2,8	3	170
<b>Bivråk</b>	3	0,03	3	2,8	4	0,04	4	3,8	3	113
<b>Havsörn</b>	-	-	-	-	1	0,01	1	0,9	-	-
<b>Brun kärrhök</b>	1	0,01	1	0,9	6	0,06	5	4,7	6	85
<b>Duvhök</b>	-	-	-	-	1	0,01	1	0,9	1	85
Sparvhök	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
<b>Ormvråk</b>	5	0,05	5	4,7	14	0,13	12	11,3	13	91
<b>Fiskgjuse</b>	-	-	-	-	2	0,02	2	1,9	4	42
Tornfalk	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
<b>Stenfalk</b>	-	-	-	-	1	0,01	1	0,9	-	-
<b>Lärfalk</b>	-	-	-	-	1	0,01	1	0,9	3	28
Rapphöna	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
<b>Kornknarr</b>	-	-	-	-	1	0,01	1	0,9	-	-
<b>Sothöna</b>	-	-	-	-	5	0,05	3	2,8	6	71
<b>Trana</b>	6	0,06	4	3,8	18	0,17	9	8,5	39	39
<b>Tofsvipa</b>	13	0,12	8	7,5	31	0,29	11	10,4	58	45
<b>Enkelbeckasin</b>	21	0,20	8	7,5	33	0,31	10	9,4	52	54
<b>Morkulla</b>	-	-	-	-	5	0,05	5	4,7	4	106
<b>Storspov</b>	1	0,01	1	0,9	2	0,02	1	0,9	7	24
<b>Skogssnäppa</b>	3	0,03	3	2,8	22	0,21	17	16,0	35	53
Gluttsnäppa	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
<b>Grönbena</b>	2	0,02	2	1,9	4	0,04	2	1,9	4	85
Drillsnäppa	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
<b>Dvärgmå</b>	1	0,01	1	0,9	-	-	-	-	-	-
<b>Skrattmå</b>	23	0,22	6	5,7	6	0,06	5	4,7	29	18
<b>Fiskmå</b>	15	0,14	9	8,5	3	0,03	3	2,8	38	7
<b>Gråtrut</b>	16	0,15	3	2,8	23	0,22	4	3,8	28	70
<b>Fisktärna</b>	2	0,02	1	0,9	6	0,06	2	1,9	2	255

Art	A	B	C	D	E	F	G	H	I	K
Tamduva	1	0,01	1	0,9	2	0,02	2	1,9	5	34
Skogsduva	6	0,06	4	3,8	6	0,06	5	4,7	20	25
Ringduva	64	0,60	40	37,7	152	1,43	66	62,3	208	62
Gök	13	0,12	13	12,3	19	0,18	15	14,2	29	56
Slaguggla	-	-	-	-	1	0,01	1	0,9	-	-
Hornuggla	-	-	-	-	1	0,01	1	0,9	-	-
Tornseglare	50	0,47	11	10,4	61	0,58	18	17,0	99	52
Göktyta	-	-	-	-	3	0,03	3	2,8	8	32
Gröngöling	7	0,07	7	6,6	17	0,16	17	16,0	12	120
Spillkråka	3	0,03	3	2,8	10	0,09	8	7,5	6	142
Större hackspett	14	0,13	10	9,4	60	0,57	37	35,0	47	108
Mindre hackspett									2	
Trädlärka	2	0,02	2	1,9	7	0,07	6	5,7	1	594
Sånglärka	69	0,65	24	22,6	99	0,93	28	26,4	137	61
Ladusvala	13	0,12	7	6,6	28	0,26	14	13,2	59	40
Hussvala	16	0,15	3	2,8	26	0,25	5	4,7	17	130
Trädpiplärka	51	0,48	40	37,7	157	1,48	73	68,9	201	66
Ängspiplärka	1	0,01	1	0,9	2	0,02	2	1,9	3	57
Gulärta	-	-	-	-	10	0,09	3	2,8	8	106
Sädesärta	10	0,09	7	6,6	47	0,44	22	20,8	52	77
Gärdsmyg	17	0,16	12	11,3	73	0,69	44	41,5	53	117
Järnsparv	10	0,09	10	9,4	31	0,29	20	18,9	27	97
Rödhake	45	0,42	33	31,1	209	1,97	71	67,0	172	103
Näktergal	4	0,04	4	3,8	6	0,06	6	5,7	7	73
Svart rödstjärt	-	-	-	-	2	0,02	1	0,9	-	-
Rödstjärt	-	-	-	-	8	0,08	5	4,7	10	68
Buskskvätta	13	0,12	7	6,6	26	0,25	16	15,1	29	76
Stenskvätta	2	0,02	1	0,9	8	0,08	5	4,7	4	170
Koltrast	54	0,51	38	35,8	152	1,43	65	61,3	158	82
Björktrast	3	0,03	2	1,9	42	0,40	14	13,2	41	87
Taltrast	43	0,41	33	31,1	145	1,37	63	59,4	124	99
Rödvingetrast	26	0,25	16	15,1	85	0,80	39	36,8	53	136
Dubbeltrast	3	0,03	3	2,8	44	0,42	22	20,8	20	187
Gräshoppsångare	1	0,01	1	0,9	2	0,02	2	1,9	1	170
Flodsångare	-	-	-	-	1	0,01	1	0,9	-	-
Sävsångare	2	0,02	1	0,9	4	0,04	3	2,8	12	28
Kärrsångare	-	-	-	-	3	0,03	2	1,9	-	-
Rörsångare	1	0,01	1	0,9	8	0,08	5	4,7	10	68
Trastsångare	-	-	-	-	1	0,01	1	0,9	1	85
Härmsångare	1	0,01	1	0,9	5	0,05	4	3,8	2	212
Ärtsångare	6	0,06	6	5,7	19	0,18	18	17,0	20	81
Törnsångare	15	0,14	15	14,2	42	0,40	29	27,4	36	99

Art	A	B	C	D	E	F	G	H	I	K
Trädgårdssångare	29	0,27	25	23,6	88	0,83	48	45,3	96	78
Svarthätta	28	0,26	27	25,5	116	1,09	63	59,4	106	93
Grönsångare	2	0,02	2	1,9	20	0,19	14	13,2	32	53
Gransångare	3	0,03	3	2,8	9	0,08	5	4,7	10	76
Lövsångare	175	1,65	88	83,0	584	5,51	102	96,2	503	99
Kungsfågel	13	0,12	13	12,3	73	0,69	42	39,6	102	61
Grå flugsnappare	5	0,05	4	3,8	21	0,20	16	15,1	38	47
Mindre flugsnappare	-	-	-	-	2	0,02	1	0,9	-	-
Svartvit flugsnappare	4	0,04	4	3,8	35	0,33	26	24,5	57	52
Stjärtmes	3	0,03	1	0,9	7	0,07	3	2,8	24	25
Entita	8	0,08	6	5,7	11	0,10	10	9,4	7	133
Talltita	9	0,08	7	6,6	12	0,11	10	9,4	17	60
Tofsmes	2	0,02	2	1,9	16	0,15	14	13,2	38	36
Svartmes	9	0,08	7	6,6	23	0,22	19	17,9	19	103
Blåmes	15	0,14	11	10,3	34	0,32	28	26,4	51	57
Talgoxe	51	0,49	31	29,2	210	1,98	66	62,3	189	94
Nötväcka	1	0,01	1	0,9	11	0,10	9	8,5	21	44
Trädkrypare	1	0,01	1	0,9	12	0,11	10	9,4	16	64
Törnskata	5	0,05	5	4,7	7	0,07	6	5,7	18	33
Nötskrika	1	0,01	1	0,9	9	0,08	8	7,5	14	55
Skata	5	0,05	5	4,7	31	0,29	13	12,3	21	125
Nötkråka	-	-	-	-	1	0,01	1	0,9	-	-
Kaja	60	0,57	10	9,4	67	0,63	20	18,9	117	49
Kråka	14	0,13	7	6,6	33	0,31	23	21,7	48	58
Korp	13	0,12	7	6,6	10	0,09	6	5,7	14	61
Stare	59	0,56	8	7,5	296	2,79	20	18,9	238	106
Gråsparv	2	0,02	1	0,9	10	0,09	3	2,8	18	47
Pilfink	2	0,02	1	0,9	23	0,22	8	7,5	67	29
Bofink	178	1,68	91	85,8	610	5,75	102	96,2	596	87
Grönfink	20	0,19	17	16,0	57	0,54	36	34,0	72	67
Steglits	1	0,01	1	0,9	7	0,07	6	5,7	9	66
Grönsiska	13	0,12	11	10,3	36	0,34	25	23,6	58	53
Hämpling	2	0,02	2	1,9	6	0,06	4	3,8	10	51
Mindre korsnäbb	1	0,01	1	0,9	68	0,64	15	14,2	106	54
Större korsnäbb	-	-	-	-	27	0,25	6	5,7	12	191
Obest. korsnäbb	5	0,05	1	0,9	35	0,33	2	1,9	14	212
Domherre	-	-	-	-	4	0,04	3	2,8	6	57
Stenknäck	3	0,03	1	0,9	1	0,01	1	0,9	2	42
Gulsparv	38	0,36	33	31,1	132	1,25	61	57,5	118	95
Säv sparv	3	0,03	2	1,9	21	0,20	6	5,7	21	85